

Kultur
Ingrid Printz
Tfn: 063-14 67 00
E-post: ingrid.printz@regionjh.se

2020-04-15

RUN/15/2020

PM Uppföljning av regional verksamhet som bedrivs i annan verksamhetsform: Stiftelser och förbund

Inledning

Regionala utvecklingsnämnden har enligt sitt reglemente i uppdrag att bevaka och tillvarata Region Jämtland Härjedalens intresse vid bolags- och föreningsstämmor i följande organisationer: Almi Företagspartner Mitt AB, Peak Region AB, Vattenbrukscentrum Norr AB, Jämtlandsgården AB, Naboer AB, Torsta AB, Länstrafiken i Jämtlands Län AB, Norrtåg AB, AB Transitio, Stiftelsen Jamtli, Jämtland Härjedalen Turism ekonomisk förening, Coompanion kooperativ utveckling i Jämtlands län ekonomisk förening, Folkets Hus ekonomisk förening samt kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans. En del i uppdraget är att följa upp den verksamhet som organisationerna bedriver. Nämndens uppföljning av ovanstående verksamheter har delats upp utifrån verksamhetsform, där stiftelser och förbund följs upp i maj och aktiebolag och ekonomiska föreningar följs upp i oktober.

Regionala utvecklingsnämnden tar fram underlag till regionstyrelsens uppsiktsplikt för ovanstående verksamheter. Innan regionstyrelsen ska utöva sin uppsiktsplikt så informerar regionala utvecklingsnämnden om hur verksamheten inom dessa verksamheter har bedrivits.

I nedanstående information redovisas de senaste ekonomiska uppgifterna från årsbokslut 2019. Denna rapport ska redovisa om verksamheterna bedriver sin verksamhet i enlighet med Region Jämtland Härjedalens beslut och de eventuella avtal som tecknats med verksamheten. Uppföljningen utgår från det ansvar som regionala utvecklingsnämnden har enligt gällande *Regler för Region Jämtland Härjedalen som ägare i bolag och medlem i föreningar och förbund (RS/451/2019)*

Stiftelsen Jamtli

Om Stiftelsen Jamtli

Jamtli är länets huvudmuseum med en historia som sträcker sig tillbaka till 1912. Stiftare är Jämtlands läns landsting, Östersunds kommun, Jämtlands läns konstförening och Heimbygda. Enligt stiftelseurkund från den 6 september 1973 ska verksamheten bekostas av stiftarna enligt dem emellan överenskomna villkor. Driften av museets verksamhet bekostas av Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun enligt särskilt avtal.

Jamtli bedriver kulturmiljöverksamhet och annan kulturhistorisk verksamhet i hela länet och driver en stor museianläggning i Östersund. Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen ska inom huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen kan även, i egen regi eller genom särskilt bildande organ, hyra ut eller på annat sätt affärsmässigt nyttja de byggnader de förfogar över. Stiftelsen Jamtli är en moderstiftelse med fem dotterbolag.

Region Jämtland Härjedalens engagemang i Jamtli

Styrande dokument

Regionen tecknar årligen avtal med Stiftelsen Jamtli vilket reglerar ersättning, mål samt nyckeltal för kommande verksamhetsår. Årsavtalet grundar sig på det Uppdragsavtal för perioden 2019 – 2022 som gemensamt upprättats av stiftarna; Region Jämtland Härjedalen, Östersunds Kommun, Heimbygda och Jämtlands läns konstförening.

De övergripande målen för stiftelsens verksamhet baseras på stadgarnas ändamålsparagraf och redovisas särskilt i Uppdragsavtalet med vidhängande årliga avtal. Regionen godkänner stiftelsens verksamhetsinriktning för kommande planeringsperiod, efter samråd med kommunen, vilket dokumenteras i en skriftlig verksamhetsplan. Uppdragsavtalet löper parallellt med Kulturplan för region Jämtland Härjedalen och Jamtlis strategiplan, och anger kulturpolitiska prioriteringar som preciseras i fem övergripande målområden under planperioden: främja kultur och kulturarv som drivkraft för regionens utvecklig och attraktivitet, främja utvecklingen av en tillgänglig, socialt hållbar och jämlik kulturell infrastruktur, främja barn och ungas delaktighet och inflytande i utvecklingen av kulturlivet, främja ett utbud som kännetecknas av kvalitet, förnyelse och hållbarhet samt främja ekologisk hållbar utveckling.

Museilagen (2017:563) anger i ändamålsparagrafen 4§ att ” Ett museum ska utifrån sitt ämnesområde bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning”.

Samarbetsavtal mellan Östersunds Kommun och Region Jämtland Härjedalen avseende Stiftelsen Jamtli 2020–2022, löper parallellt med övriga styrdokument. Samarbetsavtalet reglerar ansvar och kostnadsfördelning mellan parterna och anger även riktlinjer för tillsättande av ledamöter i stiftelsens styrelse, anpassning till administrativa system, information och redovisning från stiftelsen. Under §3 i Samarbetsavtalet föreskrivs att de

gemensamma kostnader för driften av stiftelsens verksamhet som ersätts av huvudmännen fördelas med 65 % på regionen och 35 % på kommunen.

Stiftelsens styrning och Region Jämtland Härjedalens representation i styrningen

Styrande är stiftelseurkund och stadgar från 1973 och 2018, de nationella kulturpolitiska målen enligt förordning 2010:2012, Museilagen (2017:563), Regionala utvecklingsstrategin 2030 Innovativ och attraktivt, Regional kulturplan 2019–2022 och Östersunds kommuns Plan för kultur. Uppdragsavtalet samspekar med Jamtli strategiplan och anger kulturpolitiska prioriteringar och utvecklingsområden som preciseras i följande övergripande inriktningsmål under planperioden.

Jamtli leds av en styrelse med säte i Östersund. Styrelsen består av åtta ledamöter och sex suppleanter. Ordförande i Stiftelsens styrelse och ytterligare två ledamöter tillsätts av regionen. Kommunen tillsätter två ledamöter. Regionen och kommunen tillsätter vardera en suppleant. Heimbygda och Jämtlands läns konstförening utser vardera en ledamot och en suppleant. Två ledamöter utses av styrelsen. Landsantikvarien (museichefen) är självskriven ledamot. Kommun och regionvalda ledamöter och suppleanter utses för samma mandatperiod som gäller kommunala val. Styrelsen är beslutsför när minst fem ledamöter är närvarande. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande. Beslut inom styrelsen fattas med enkel majoritet och med utslagsröst för ordförande. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordförande eller då minst två styrelseledamöter så påkallar. Enligt stadgarna §3 åligger det styrelsen att ansvara för stiftelsens angelägenheter utifrån stadgarna. Stadgarna kan endast ändras där samtliga stiftare är ense och i överensstämmelse med gällande författning. §8 Om Heimbygda eller Jämtlands läns konstförening skall upplösas eller av annan anledning inte kan medverka i stiftelsen skall de funktioner som enligt stadgarna ankommer på vederbörande förening fullgöras av kvarvarande stiftare.

Enligt samverkansavtalet har regionen huvudansvaret för stiftelsens verksamhet vilket motiverar vårt engagemang.

Planeringsdialoger

Löpande planeringsdialoger mellan region, kommun och stiftelsen sker vår och höst genom Jamtlisamråd med politisk- och tjänstemannarepresentation, samt genom tjänstemannadialoger vår och höst. Dialogerna rör uppföljning av verksamhet och ekonomi respektive dialog om kommande års budget och årsavtal. Minnesanteckningar från Jamtlisamråden delges regionala utvecklingsnämnden genom ett samlingsärende.

Uppföljning

Verksamhet

Jamtli är ett av länets viktigaste besöksmål med utställningar om arkeologi, kulturhistoria, klassisk och samtida konst samt pedagogisk verksamhet. Besökstalen har under senare år växt till uppemot 200 000 besökare årligen. 2019 med totalt 199 046 besökare. Jamtli har haft 95 årsverken under året. Personalomsättningen har under året varit hög där medarbetare slutat och nya börjat. Delaktighet, social och kulturell integrering är viktiga mål för Jamtli både som publikt museum och som arbetsgivare. Jamtli erbjuder möjlighet till praktik, arbetsträning, nystartsjobb et c för många som står vid sidan av

arbetsmarknaden eller återhämtar sig från sjukdom. Etableringen av Nationalmuseum har fått fin respons och lockar årligen runt 35 tusen besökare. Bokning av visningar har ökat. Stiftelsens erfarenhet av insatser inom utbildning, omsorg, hälsa och integration utvecklas tillsammans med andra aktörer. Integration av nysvenskar och invandrare sker bland annat genom bostäderna i Jamtli stugby. Två tredjedelar av hyresgästerna har varit nyanlända. Hyresgästerna erbjuds delta i Jamtlis evenemang och volontärsarbete och har gratis inträde till flertalet Jamtlis aktiviteter. Stiftelsen utvecklar kulturarvsbaserade verksamheter i regionen som har förutsättningar att bli attraktiva besöksmål och utgöra mötesplatser för ideella krafter och professionella aktörer. Stiftelsens engagemang i nordiskt-, baltiskt och europeiskt utvecklingsarbete inom kulturarvs pedagogik sker genom dotterbolaget Nordiskt centrum för kulturarvs pedagogik.

Ekonomiskt utfall

Stiftelsen redovisar ett resultat med 1 757 tkr som överförs i ny räkning. Stiftelsens intäkter minskade till 82 272 tkr i jämförelse med (86 283 tkr -18). Såväl moderbolaget som koncernen uppvisar ett lägre resultat 2019 än 2018. När det gäller koncernen är intäkterna i nivå med 2018 medan kostnaderna är högre. När det gäller moderbolaget är intäkterna lägre och kostnaderna högre. Stiftelsen har sänkt sina krediter under 2019 både vad gäller de långsiktiga såväl som de kortsiktiga.

Stiftelsen förutsätts i uppdragsavtal och årsavtal sträva efter 2/3 egenfinansiering. I årsavtal för 2019 är graden av egenfinansiering formulerat som intäkter exklusive bidrag från kommun och region. I årsavtal 2020 har det förtydligats att statsbidrag från kulturrådet ej ska ingå i stiftelsens egenfinansiering.

Om statsbidrag från kulturrådet ej räknas som egenfinansiering samt bidrag till NCK ingår i huvudmännens finansiering är stiftelsens egenfinansiering:

$$82\,272 - 40\,645,5 = 41\,626,5 / 82\,272 = 50,6 \%$$

Huvudmännens finansiering motsvarar då:

$$40\,645,5 / 82\,272 \text{ tkr} = 49,4 \%$$

Kommentar:

Under verksamhetsår 2019 har Jamtli arbetat med konsolidering av ekonomi och verksamhet. Ambitionen är att öka stiftelsens egenfinansiering, förbättra likviditeten samt minska sårbarhet. En ny prisstrategi har tagits fram i syfte att öka antal besök och intäkter för kommande år. Planen har varit att stärka likviditeten med 2 000 tkr årligen under åren 2020 – 2022 genom fortsatt återhållsamhet. Genom utbrottet av Corona våren 2020 kommer detta mål sannolikt inte att nås.

Coronaepidemin: De nationella restriktioner som utfärdats för att hindra spridning av Corona har medfört att stiftelsen Jamtli fått ett dramatiskt intäktsbortfall. För att stärka likviditeten under våren har regionen och Östersunds kommun fattat beslut om att bevilja Jamtli förskottsutbetalning av beviljat bidrag som innebär dubbel inbetalning under april och maj månad och ingen utbetalning i november och december. Stiftelsens förhoppning är att restriktionerna ska ha släppts till sommarsäsongen så att Historieland ska kunna hålla öppet.

Måluppfyllelse

Överlag är måluppfyllelsen 2019 god. Av de i årsavtalet 15 ställda målen är 11 uppnådda, 2 ej uppnådda och 2 delvis uppnådda. Bedömningen är därmed att Stiftelsen Jamtli i huvudsak har uppfyllt de mål som årsavtalet anger. Uppföljning av respektive mål redovisas nedan:

Målet - antal besökare på Jamtli är minst 200 tusen.

Antalet besökare ökade med 3 370 besökare el 1,7% i jämförelse med 2018.

Nationalmuseum Jamtli bedöms ha varit en bidragande orsak till ökningen av antal besökare under 2019. Totalt har Jamtli haft totalt 199 046 besökare under 2019 men når inte målet om minst 200 tusen besökare.

Målet - antal skolbesök ska vara minst 30 har nåtts.

2019 gjordes 38 uppsökande skolbesök med 921 deltagare.

Målet - Jamtli ska delta i ett flertal nordiska och europeiska samarbetsprojekt har nåtts.

Jamtli har under 2019 ingått i internationella nätverk såsom Internation Observatory PASCAL, NEO – Network of European Museum Organisations, AEOM – Association of European Open Air Museums och LLOAM – Lifelong Learning in Open Air Museums och Nordisk FRI. Sedan några år har Jamtli jobbat aktivt i projekt som syftar till utökat och förbättrat volontärarbete i museivärlden samt i projekt som rör integrationsfrågor. Ett av Jamtlis verksamhetsmål är att verka för att kulturarv lyfts fram i marknadsföring av regionen. Jamtli har under året fått bra press och även redaktionellt material i utländska media. Gällande framtida projekt ska projekt ha en tydligare koppling till Jamtlis kärnverksamheter.

Målet - Jamtli utvecklar minst 5 regionalt intressanta besöksmål och förskoleverksamhet i samverkan med lokal och regional nivå har nåtts.

Jamtli har dotterbolag i Ragunda, Härjedalens och Östersunds kommun, Öppen förskola i Strömsunds kommun. Samtal förs med Åre och Bergs kommun om besöksmål med bas i kulturarv. 12 besöksmål har inventerats i Åre kommun och ett i Krokoms kommun i samband med projektet Fokus fred.

Målet - Jamtli utvecklar volontärsarbete på besöksanläggningen har nåtts.

Delaktighet är ett ledord för Jamtli och Jamtli arbetar fortlöpande för att på olika sätt aktivera allmänheten i utställningar och program på Jamtli. Arbetet sker genom Jamtlis volontärsamordnare, men även en rad andra samarbetsparter såsom föreningar, organisationer, företag, privatpersoner och skolor deltar årligen i Jamtlis verksamhet. För att utveckla volontärverksamheten kvalitativt och kvantitativt har Jamtli arrangerat ett utbildningsprogram för volontärer. Under 2019 har åtta träffar arrangerats som gett deltagarna ökade kunskaper i bemötande, om Jamtlis föremålssamlingar och historiska byggnader, dräkthistoria, drama med mera. Volontärer har deltagit i Historielandsverksamheten, arbetat med Polismuseets magasinerade samlingar mm. Under året inleddes ett fotoidentifikationsprojekt, där Jamtlis fotosamlingar är föremål för inventering och identifiering.

Målet - Jamtli verkar för drift och långsiktig utveckling av Nationalmuseum Jamtli för konstupplevelser i världsklass, för attraktionskraft, kompetensutveckling och varumärkesförstärkning har nåtts.

Nationalmuseum Jamtli skall vara en angelägenhet för hela regionen, och Jamtli ser även gärna att den blir en nationell angelägenhet. En grundbult i verksamheten är att den skall sänka trösklarna till konst och konstupplevelser och utveckla nytänkande konstpedagogik. Nationalmuseum Jamtlis första verksamhetsår har varit både innehållsrikt och välbesökt. Antalet bokade visningar på Jamtli har ökat, och antalet skolklasser har också blivit fler. Den konstpedagogiska verksamheten och andra program har hållit hög kvalitet och Konstateljésöndagarna har varit efterfrågade liksom attraherat många deltagare. Program har skapats för förskola och skola, SFI och skapande skola, allmänna visningar och familjevisningar mm. På Jamtlis hemsida finns digitala resurser som skola och allmänhet kan använda både inför och efter sitt besök på museet. Samarbetet med Nationalmuseum är fortsatt gott där en flerårig plan för utställningsverksamheten föreligger.

Målet - Jamtli verkar för att sprida konstpedagogiska program till hela länet och till elever i skolan genom IT-lösningar har nåtts delvis.

På Jamtlis hemsida finns digitala resurser som skola och allmänhet kan använda både inför och efter sitt besök på museet. Detta material är inte konstpedagogiska program i sig men är ett extramaterial de kan använda sig av. Jamtli arbetar vidare med detta och kommer att komplettera materialet med rörliga bilder inför den utställning som öppnar 19 maj.

Målet - Jamtli kompletterar fasta utställningar utifrån normkritiska perspektiv har nåtts delvis.

När det gäller de fasta utställningarna på Jamtli utreds möjligheter till ett större projekt rörande komplettering av fler perspektiv. En idé har tagits fram om hur sådana kan tillföras via en digital plattform och interaktiva grepp. Planen är att söka utvecklingsmedel till detta projekt framåt. Jamtli har beslutat att först avvakta den översyn och uppdatering av de fasta utställningarna som planeras.

Målet - Jamtli verkar för att stärka samarbete kring forskning av museiområdet har nåtts.

Jamtli har inlett ett arbete med mittuniversitetet.

Målet - Jamtli utvecklar, genom Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik, regionens position som nav för kulturarvspedagogik har nåtts.

För att uppnå målet har Jamtli bland annat arbetat med projektet Kulturkraft.

Målet - Jamtli verkar för åtgärder av enkelt avhjälpna hinder och tillgänglig webb samt uppdaterar löpande handlingsplanen för ökad tillgänglighet har nåtts.

Jamtli arbetar systematiskt med att förbättra tillgänglighetsanpassningen i samarbete med Jamtlis brukarråd. Jamtli erbjuder fortsatt tillgänglighetsanpassningar genom en rad hjälpmedel som presenteras på hemsidan. Fortlöpande arbete sker med att förbättra tillgängligheten till museets samlingar och utställningar. Under året har Jamtli med bistånd från Nordiska museet arbetat med att uppgradera de föråldrade och inte längre fungerande audioguiderna. Arbetet beräknas slutföras i början av 2020 och därmed ge tillgång till fördjupning i Jamtlis fasta utställningar på svenska, engelska och tyska. Jamtli arbetar även på annat sätt med att förbättra bemötande och service. Interna bemötandediskussioner hålls och ämnet tas årligen upp vid utbildningar av säsongsanställda och andra nytillkomna medarbetare. Inom ramen för projektet "Att tillgängliggöra kulturmiljöer" har Jamtli i

samarbete med Länsstyrelsen under 2019 producerat tre filmer med målet att presentera och tillgängliggöra kulturmiljöer som ligger avsidet i vårt län.

Målet - Jamtli beaktar ett jämställdhets-, HBTQ- och normkritiskt perspektiv i verksamheten har nåtts.

Jamtli arbetar med att förbättra bemötandet och service. Interna bemötandediskussioner hålls och ämnet tas årligen upp vid utbildningar av säsongsanställda och andra nytilkomna medarbetare.

Målet - Jamtli strävar efter att efterleva ramavtalet för konstnärers ersättning och medverkan vid utställningar, MU-avtalet – har inte nåtts.

Jamtli har inte haft någon utställning där MU-avtalet har efterlevts.

Målet - Jamtli utvecklar samverkansformer med aktörer i länet kring kulturmiljöarbetet och bistår kommunerna i framtagning av kommunala kulturmiljöplaner. Målet har nåtts. Jamtlis kulturmiljövårdsarbete når med såväl uppdragsverksamhet som i projektform hela länet. Allmänhet och det offentliga har engagerat Jamtli för rådgivning och olika antikvariska uppdrag. Kulturmiljöarbetet bedrivs anslagsfinansierat och i uppdragsform. Det anslagsfinansierade kulturmiljöarbetet är en service gentemot myndigheter, kommuner och allmänhet, och genom det uppdragsfinansierade kulturmiljöarbetet kan såväl enskilda som det offentliga få del av Jamtlis antikvariska kompetens och medverkan inom exempelvis arkeologi och byggnadsvård. Jamtlis kulturmiljövård har varit engagerad i 61 samverkansprojekt och uppdrag över hela länet samt 12 uppdrag utom länet. Vidare har Jamtli under året svarat på 102 remisser från länets kommuner. Även genom Kommunantikvarien i Härjedalen bedrivs arbete inom kulturarv och kulturmiljö.

Målet - Jamtli verkar för att i sin verksamhet främja ekologisk utveckling och minska de fossila koldioxidutsläppen. Målet har nåtts.

Jamtlis sammanlagda förbrukning gentemot värdeåret 2015 har minskat med mer än 10%, vilket var målet 2018. Den sammanlagda energimediamängden har dock ökat sedan 2015 vilket beror på att Jamtli har utökat sitt fastighetsbestånd. Sedan 10 år tillbaka är Jamtlis lokalvård helt kemikaliefri. Inom jordbrukssektionen och trä- och traditionsshantverk är hållbarhet i fokus. Sedan drygt 10 år har Jamtli ett helhetsgrepp avseende el- och fjärrvärmeförbrukning. En övergång har skett från direktverkande el till fjärrvärme, man har installerat bergvärmepumpar och bytt styr- och övervakningssystem.

Underlag för granskning

Årsredovisning Jamtli 2019

Årsavtal med Stiftelsen Jamtli för verksamhetsåret 2019

Uppdragsavtal stiftelsen Jamtli 2019–2022

Avslutande kommentarer

Sammantaget visar rapporten att stiftelsen Jamtli bedriver en verksamhet i enlighet med övergripande mål vilket återredovisas till ägarna. Stiftelsens ekonomi är dock ansträngd främst på grund av stora investeringar gällande Nationalmuseum Jamtli samt fördröjd extern finansiering. Regionens revisor har rekommenderat Jamtli att medel bör avsättas för underhåll utifrån en långsiktig utvecklingsplan. Utbrott av Coronaepidemin våren 2020 har medfört att stiftelsen Jamtli fått ett dramatiskt intäktsbortfall. Huvudmännen har genom att

bevilja Jamtli förskottsutbetalning av beviljat bidrag 2020 bidragit till att förstärka stiftelsens likviditet under våren. Stiftelsens förhoppning är att restriktionerna ska ha släppts till sommarsäsongen så att Historieland ska kunna hålla öppet.

Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans

Om Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans

Norrlands nätverk för musikteater och dans (NMD) är ett kommunalförbund med regionerna Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen som medlemmar. NMDs uppgift är att medverka till att musikteater och dans blir tillgängligt för alla i norra Sverige, att etablera verksamheten regionalt, nationellt och internationellt samt svara för koordinering av de i förbundet ingående ensemblerna. I nätverket ingår Norrlands Operan i Umeå, Norrdans i Härnösand, Barn- och ungdomsoperan inom Estrad Norr i Östersund samt Piteå Kammaropera.

NMD bildades 1997 efter en lång process med syfte att skapa en nationalscen för att öka tillgängligheten av musikteater och dans i norra Sverige. Hösten 1996 reserverades statliga medel till ett turnéstöd för de ingående ensemblerna. Det statliga stödet har varit avgörande för att etablera och utveckla samarbetet inom NMD. Under de första åren bildades kommunalförbundet med fullmäktige och styrelse och en fördelningsmodell togs fram för fördelning och uppföljning av det statliga bidraget.

Förbundets huvuduppgift är att fördela verksamhetsbidraget till de ingående ensemblerna i nätverket för att skapa förutsättningar för turnéer och bidra till att stärka och utveckla kultursamarbetet i norra Sverige. Uppdraget till ensemblerna är att producera och framföra opera/musikteater och dans i alla de fyra nordligaste regionerna, inte bara för de stora scenerna utan även för mindre scener. I uppdraget ligger även att utveckla och stärka samarbetet inom NMD nätverket. Sedan starten har NMD gett över 2 tusen föreställningar som nått nära 370 tusen personer i samtliga kommuner i norrlandslänen. Bland utmaningar framåt kan nämnas att öka tillgänglighet till scenkonst fysisk och digitalt, stärka samarbetet mellan kulturutövare och arrangörer och utveckla olika former av scenkonst i hela landet.

Region Jämtland Härjedalens engagemang i Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans

Kommunalförbundets styrning och vår representation i förbundsfullmäktige och styrelse

NMD:s förbundsfullmäktige utses av regionerna. Förbundsordningen är styrande för verksamheten. Varje region väljer vardera två ledamöter och två suppleanter till fullmäktige. Fullmäktige utser i sin tur en styrelse som består av fem ordinarie ledamöter och fem ersättare med representanter för samtliga regioner. Mandatperioden för förbundsfullmäktige och styrelse sammanfaller med de allmänna valen till regionen.

Förbundsfullmäktige beslutar inför verksamhetsåret om en budgetframställan på förslag från styrelsen. Budgetframställan ligger till grund för en årlig ansökan till respektive region om verksamhetsbidrag för administration av verksamheten. Koordinatorns anställning omfattar 60% av heltid. Den administrativa budgeten för 2020 har en total omslutning på 800 tkr vilket för Region Jämtland Härjedalen innebär en ansökan om 200 tkr för koordinators arbete. Inför 2020 ansöker NMD via Region Västerbotten om ett statligt verksamhetsbidrag för 2020 om 12 000 tkr för turnéer och tillgänglighetsmedel som sedan fördelas till de fyra ensemblerna. NMD's fördelning av statsanslag till ensemblerna utgår

från antagen fördelningsmodell som bygger på kostnader för produktioner och antal föreställningar utanför hemlänet för respektive ensemble. Totalt fördelas 11 397 tkr år 2020 till ingående ensembler där Norrlandsoperan i Umeå och Norrdans i Härnösand är de två största mottagarna av turnébidraget. 400 tkr går till särskilda tillgänglighetsinsatser. Region Jämtland Härjedalens kostnader för Estrad Norr Musikteater omfattar innevarande år 3 149 tkr. Enligt fördelningsmodellen erhåller Estrad Norr Musikteater ett statsbidrag om 1 649 tkr vilket motsvarar 52 % av kostnaderna. Statsbidraget utgår som ett grundbidrag och en del för turnéer. 2019 omfattar Estrad Norrs föreställningar utanför hemlänet 62 % av det totala antalet föreställningarna. 38 % av föreställningarna gavs inom länet. Under 2020 planeras på nytt en uppsättning av Plupp och de osynliga på fjällen. En uppskattad produktion på bland annat sydsamiska som gavs vid 100-årsjubileet av det första samiska landsmötet i Staare 2018.

Regionens engagemang i nätverket NMD motiveras av uppgiften att medverka till att öka tillgängligheten till professionell musikteater och dans för alla i norra Sverige och bidra till en kulturell mångfald som kommer medborgarna till del. Kulturlivet i Sverige behöver mer av gränsöverskridande samarbeten- konstnärligt, geografiskt, politiskt, ekonomiskt och administrativt – för att möta gemensamma utmaningar och möjligheter. Revisorernas uppföljning av verksamhetsåret 2019 summerar att förbundsfullmäktiges uppföljning och internkontroll är tillräcklig och att det finns tydliga rutiner och reglementen för förbundet. Det görs kontinuerlig återrapportering till styrelsen gällande verksamhetens uppdrag. Revisorerna ser positivt på att NMD har initierat ett arbete för att stärka uppföljningen av de medel som fördelas av förbundet. Revisorerna bedömer även att NMD mer frekvent behöver se över och vid behov revidera reglementen och rutiner.

Uppföljning

Verksamhet

Ingående ensembler i nätverket Norrland Musikteater och Dans är Norrlands Operan i Umeå, Norrdans i Härnösand, Barn- och ungdomsoperan inom Estrad Norr i Östersund samt Piteå Kammaropera. NMDs vision är att medverka till att gör musikteater och dans tillgänglig för alla i norra Sverige. Dessutom förmedla insikter om vad musikteater och dans kan betyda för människor. De fyra ingående ensemblerna har till uppdrag att producera och framföra opera/musikteater och dans i de fyra nordligaste länen. Inte bara för de stora scenerna utan även för mindre scener. I uppdraget till ensemblerna ingår även att utveckla och stärka samarbetet inom NMD. En självklar utgångspunkt är att inte styra ensemblernas konstnärliga val. Angående tillgänglighetsaspekten är en försvårande omständighet att inte alla kommuner har praktiska förutsättningar att ta emot en mellanstor eller större musik- och dans föreställning. En annan svårighet är att stärka de lokala arrangörsnätverken både ekonomiskt och kompetensmässigt. Det är främst ett kommunalt ansvar men där NMD vill bidra till att utveckla förutsättningarna att nå ut med fler föreställningar.

Ekonomiskt utfall

Det egna kapitalet uppgår 2019 till 491,8 tkr varför den ekonomiska ställningen anses vara god. Det egna kapitalet skall räcka för de kostnader som skulle uppstå vid en avveckling av verksamheten, med hänsyn till bl.a. kostnaden för koordinators uppsägningstid. 2019 års resultat enligt resultaträkning och balansjusteringar omfattar 92,7 tkr. Om inget drastiskt händer inom den kulturpolitiska sektorn bör statsbidrag och regional finansiering kvarstå

på samma nivå med justering av PLO. Revisorerna bedömning för 2019 är att NMD styrelse bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillräckligt sätt och beviljar styrelsen samt de enskilda ledamöterna ansvarsfrihet.

Måluppfyllelse

Måluppfyllelsen får sammantaget bedömas vara god.

Resultat mäts med två indikatorer. Antal nådda kommuner och andel föreställningar utanför ensemblens hemlän, mätt i procent. För 2019 ligger andelen nådda kommuner något lägre än tidigare med 27 kommuner i jämförelse med 31 kommuner år 2018. Antal givna föreställningar utanför hemlänet omfattar 61 år 2019 i jämförelse med 58 år 2018. Under de senaste fem åren har ensemblerna via föreställningar och publikbussar i snitt nått 68% av kommunerna i de fyra nordligaste länen. Medelvärde på andelen föreställningar utanför hemlänet de senaste fem åren ligger på 56 %. Ett värde som styrelsen finner vara rimligt då ensemblerna även måste kunna turnera med föreställningar inom det egna länet. Under 2019 har totalt åtta produktioner gått på turné och därmed tilldelats statligt bidrag. 88 föreställningar gavs och av dessa genomfördes 54 föreställningar (61%) utanför ensemblernas hemlän. Andelen kvinnor bland den konstnärliga personalen har på senare år ökat och är nu nära 50 procent.

Underlag för granskning

NMD årsredovisning 2019

Revisionsberättelse NMD 2019

Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2019

Avslutande kommentarer

Konsekvenserna av Covid-19 är genomgripande för samtliga ensembler inom NMD. Norrlandsoperan och Norrdans har haft turnéproduktioner planerade under våren där ensemblerna redan använt en större del av sina produktionsbudgetar till produktionsrelaterade kostnader. Turnékostnaderna uteblir men så även intäkterna. Föreställningar skjuts framåt.

För Estrad Norr och Piteå Kammaropera skjuts planerade produktioner fram till hösten. Om läget i landet ändras till det bättre och restriktionerna lättar så kommer verksamheten att rulla på som vanligt men om läget blir långvarigt så kommer inte inplanerade turnéer under hösten att kunna genomföras som planerat.